

Становище,

С.А. „Д.А.Ценов” - Свищов
Вх.№ 93.РД - 19 / 22.05.2026.

от член на научно жури,

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

в СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Изготвил становището: доц.д-р Ваня Тодорова Лазарова

Автор на дисертационния труд: Пенка Стефанова Чернаева

Тема на дисертационния труд: Роля на информационната система в процеса на дигитална трансформация на аграрното предприятие

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Дипломантката е дефинирала като предмет на изследването „влиянието на информационните системи върху процеса на дигиталната трансформация на аграрното предприятие и възможностите за тяхната оптимизация чрез съвременни подходи и технологии.“

Дисертационният труд е структуриран логично и последователно и включва увод, три основни глави, заключение, библиография и приложения. Общият обем от 262 страници и съдържанието му, съответстват напълно на изискванията за дисертационен труд за ОНС „доктор“.

Дисертационният труд е богато илюстриран, съдържа множество фигури, таблици и две приложения, които допринасят много за нагледността и яснотата на представения материал.

Библиографията е много богата и показва, че докторантката е провела задълбочено проучване по темата - съдържа 222 източника, които са актуални и от различни научни области. Представени са изследвания на наши и чуждестранни учени, използвани са статистически данни, стандарти и регулаторни документи.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Дисертационният труд е посветен на изключително актуален и значим научно-приложен проблем – ролята на информационните системи в процеса на дигитална трансформация на аграрните предприятия, със специален фокус върху зърнопроизводството. Темата е в пълно съзвучие със стратегическите приоритети на Европейския съюз и България, свързани с устойчивото развитие, интелигентното земеделие и дигиталната трансформация на икономиката. Актуалността на изследването се обуславя както от ниското ниво на дигитализация на аграрния сектор в

България, така и от необходимостта от интегрирани информационни решения за управление на производствени, поземлени и управленски процеси в сектора.

Използваният от докторантката методологичен подход е смесен, като се комбинират: историко-теоретичен анализ; сравнителен анализ; количествени и качествени методи като анкетни проучвания, интервюта; моделиране; таблично и графично представяне на резултатите. Практическият опит на докторантката дава възможност за тестване в реални условия на част от концепциите и моделите, дефинирани в дисертационния труд, което е много ценно за получаване на действителни резултати.

Авторефератът изцяло отразява всички съществени елементи на пълния текст на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Изследването има силно изразен практико-приложен характер, основан на реален експертен опит на докторантката при разработване и внедряване на системи като „Агросистеми“, „Арендатор-БГ“ и „Банка Имоти“, и тяхното тестване в реална бизнес среда.

Най-обобщено в дисертационния труд могат да бъдат открити следните основни научно-приложни приноси, които приемам:

1. Систематизиране и обогатяване на теоретичната рамка относно информационните системи в агробизнеса, отчитаща подходите, технологиите и ограниченията пред дигитализацията на аграрния сектор.

2. Задълбочен анализ на ролята на дигитализацията в зърнопроизводствените предприятия, включително идентификация на ключови бариери, технологични ограничения и организационни проблеми.

3. Анализирани са нивото на дигитализация и използването на съвременни информационни системи в зърнопроизводствените предприятия, като са разгледани над 100 български предприятия.

4. Дефинирана е система от ключови показатели, за количествено измерване на ефектите и идентифициране на икономически ползи от внедряването на дигитални решения.

5. Разработен е концептуален и архитектурен модел за дигитална трансформация на зърнопроизводственото предприятие, базиран на интеграция на FMIS, ERP/CRM, IoT, ГИС, AI и BI решения.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Кам работата имам следните въпроси:

1. В дисертационният труд е дадена обща дефиниция, но какво е принципното разграничение, между дигитализация и дигитална трансформация, конкретно в контекста на аграрното предприятие?

2. Как е осигурена достоверността и представителността на емпиричните данни получени от тези 100 предприятия използвани в анализа?

3. Как предложения модел може да подпомогне вземането на управленски решения при висока несигурност - климатична, пазарна и пр.?

4. Как виждате ролята на генеративния изкуствен интелект в бъдещото развитие на аграрните информационни системи (стр. 52)?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на Пенка Стефанова Чернаева представлява самостоятелно, задълбочено и научно коректно изследване, което притежава както теоретична, така и практическа стойност. Поставените цели и задачи са изпълнени, изследователската теза е аргументирано защитена, а представените резултати имат реална приложимост за аграрната практика.

Въз основа на изложеното считам, че дисертационният труд „Роля на информационната система в процеса на дигитална трансформация на аграрното предприятие“, отговаря на всички изисквания за присъждане на докторанта на образователната и научна степен „доктор“.

Гласувам положително и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на докторантката Пенка Стефанова Чернаева образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 18.05.2026 г.

Изготвил становището: ...

(доц.д-р) Ваня Лазарова